

Adolygiad o Drefniadau Gwella Costau – Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe

Blwyddyn archwilio: 2023

Dyddiad cyhoeddi: Medi 2024

Cyfeirnod y ddogfen: 4472A2024

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Mewn achos o dderbyn cais am wybodaeth y gall y ddogfen hon fod yn berthnasol iddo, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae'r cod adran 45 yn nodi'r arfer wrth ymdrin â cheisiadau a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd partïon perthnasol. O ran y ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru ac Archwilio Cymru yn drydydd partïon perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynghylch datgelu neu ailddefnyddio'r ddogfen hon at Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg. This document is also available in English.

Cynnwys

Adroddiad manwl	
Cyflwyniad	4
Amcanion a chwmpas ein gwaith	4
Canfyddiadau allweddol	5
Argymhellion	15
Atodiadau	
Atodiad 1 – Meini prawf archwilio	18
Atodiad 2 – Dulliau archwilio	24
Atodiad 3 – Ymateb rheoli i argymhellion archwilio	26

Adroddiad manwl

Cyflwyniad

- Mae GIG Cymru yn wynebu heriau ariannol digynsail. Etifeddiaeth pandemig COVID-19 ar alw gwasanaethau, y costau cynyddol sy'n gysylltiedig â staffio, ynni, meddyginiaethau, cynnal ystâd sy'n heneiddio; ac mae mynd i'r afael â'r cyflyrau iechyd cynyddol gymhleth sy'n gysylltiedig â phoblogaeth sy'n heneiddio i gyd yn cyfrannu at y sefyllfa ariannol sy'n gwaethygu ar draws y GIG.
- Er bod Llywodraeth Cymru wedi sicrhau bod £425 miliwn ychwanegol ar gael i'r GIG ym mis Hydref 2023, roedd sefyllfa archwiliedig diwedd blwyddyn 2023-24 ar gyfer GIG Cymru yn ddiffyg cyfunol o £183 miliwn. Er bod rhai cyrff y GIG wedi gallu cyflawni cydbwysedd ariannol diwedd blwyddyn, roedd y sefyllfa i eraill - yn enwedig rhai Byrddau Iechyd - yn heriol gyda nifer yn methu â chyflawni'r diffyg rheoli a ddisgwylir gan Lywodraeth Cymru.
- Mae'r sefyllfa ar gyfer 2024-25 yn gyfartal, os nad yn fwy heriol. Bydd angen i gyrff iechyd sicrhau bod ganddynt dulliau cadarn ar waith i nodi a chyflawni cyfleoedd gwella costau yn ystod y flwyddyn a hefyd i gymryd ymagwedd hirdymor tuag at sicrhau cynaliadwyedd ariannol sy'n symud i ffwrdd o dulliau tymor byr o ymdrin â rhai lle cyflawnir arbedion trwy drawsnewid modelau gwasanaeth a ffyrdd o weithio.

Amcanion a chwmpas ein gwaith

- O ystyried yr heriau a amlinellir uchod, amcan ein hadolygiad fu archwilio a oes gan y Bwrdd Iechyd ddull effeithiol o nodi, cyflawni a monitro cyfleoedd cynilo costau cynaliadwy. Nodir y meini prawf archwilio manwl yn **Atodiad 1**
- Gwnaed y gwaith i gyflawni dyletswydd statudol yr Archwilydd Cyffredinol o dan Adran 61 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 i fod yn fodlon bod gan y Bwrdd Iechyd drefniadau priodol ar waith i sicrhau economi, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd wrth ddefnyddio adnoddau.
- Gwnaethom ein gwaith rhwng mis Rhagfyr 2023 a mis Mawrth 2024. Mae'r dulliau a ddefnyddiwyd gennym i gyflawni ein gwaith wedi'u crynhoi yn **Atodiad 2**. Mae ein gwaith yn gwneud sylwadau ar y dull o weithio o fewn y Bwrdd Iechyd i nodi, darparu a goruchwyllo cyfleoedd arbed costau. Mae'n ystyried yr effaith a gafodd y trefniadau hyn ar sefyllfa diwedd blwyddyn 2023-24 ac mae'n amlygu lle y gallai fod angen cryfhau trefniadau ar gyfer 2024-25 a thu hwnt.

Canfyddiadau allweddol

- 7 Ar y cyfan, gwelsom er bod y **Bwrdd Iechyd** wedi cyrraedd ei darged diffyg rheoli ar gyfer 2023-24, bod ganddo hanes gwael ar y cyfan o gyflawni ei dargedau arbedion a chyflawni arbedion rheolaidd. O ystyried sefyllfa ariannol hynod heriol y **Bwrdd Iechyd**, mae angen iddo ddangos ar frys y gall reoli'r ffactorau sy'n gyrru ei gostau a chyflymu'r gwaith i ymgorffori dull mwy cynaliadwy o'r arbedion ariannol y mae angen iddo eu cyflawni.
- 8 Mae'r canfyddiadau sy'n cefnogi ein casgliad cyffredinol wedi'u crynhoi isod o dan y penawdau canlynol:
- nodi cyfleoedd arbed costau;
  - darparu cynlluniau arbed costau; a
  - monitro a goruchwyllo cynlluniau cynilo.

Nodi cyfleoedd arbed costau

- 9 Gwnaethom ystyried a yw'r **Bwrdd Iechyd**:
- dealltwriaeth glir o'r ffactorau sy'n gyrru ei gostau;
  - fel mater o drefn yn defnyddio ystod o ddata a gwybodaeth i helpu i nodi cyfleoedd arbed costau; a
  - bod ganddo ddull effeithiol o ddewis cyfleoedd arbed costau.
- 10 Canfuom fod y **Bwrdd Iechyd** yn deall ei yrwyr costau ac wedi cyflawni cyfanswm ei ddiffyg rheoli ar gyfer 2023-24, er gyda dibyniaeth drom ar enillion cyfrifeg nad yw'n rheolaidd. Er ei fod wedi nodi dull newydd o nodi arbedion cost, mae cyfleoedd yn parhau i gryfhau'r trefniadau hyn ymhellach i gynhyrchu cynlluniau hyfyw sy'n cyflawni arbedion cynaliadwy yn y tymor byr a'r tymor hwy.

Deall gyrwyr cost

- 11 Mae gan y **Bwrdd Iechyd** ddealltwriaeth dda o'r ffactorau sy'n gyrru ei gostau, sy'n cael eu hadrodd i'r **Bwrdd** a'r Pwyllgor Perfformiad a Chyllid (P&FC) drwy adroddiadau cyllid misol. Mae'r prif ysgogwyr cost yn cynnwys tâl amrywiol, meddyginiaethau mewn gofal sylfaenol ac eilaidd, cyflenwadau clinigol a nwyddau traul, a pherfformiad amrywiol Cytundebau Tymor Hir¹ (LTAs). Er bod ganddynt ddealltwriaeth eang o'i gostau gyrru a chyflawni cyfanswm ei ddiffyg rheoli ar gyfer 2023-24 o £17.1 miliwn (i raddau helaeth trwy sawl mis 12 enillion cyfrifeg anghylchol), mae'r gyrwyr cost hyn yn parhau i fod yn gyfranwyr allweddol at

¹ Mae Cytundebau Tymor Hir yn gytundebau cytundebol rhwng y **Bwrdd Iechyd** a chyrrff eraill y GIG i ddarparu a derbyn gwasanaethau clinigol penodol.

ddiffyg sylfaenol agoriadol sylweddol y Bwrdd Iechyd ar gyfer 2024-25 y mae wedi adrodd ei fod yn £54.8 miliwn.

- 12 Comisiynodd y Bwrdd Iechyd Grant Thornton UK LLP i sicrhau bod ei sylfaen costau yn gywir yn dilyn ei Ailgynllunio Gwasanaeth Meddygol Acíwt (ASMR) yn ddiweddar.² Fodd bynnag, er gwaethaf y gwaith hwn, mae gan rai Grwpiau Gwasanaeth lefelau isel o hyder yng nghywirdeb eu cyllidebau sylfaenol. Er bod gwaith eisoes ar y gweill gyda thimau rheoli penodol y Grŵp Gwasanaeth i wella cywirdeb eu cyllidebau sylfaenol, bydd angen i'r Bwrdd Iechyd gwblhau'r gwaith hwn ar frys i sicrhau bod gan bob deiliad cyllideb hyder yn eu cyllidebau. Gall methu â gwneud hynny arwain at ddiffyg perchnogaeth ar gynlluniau ariannol a thargedau arbedion gan ddeiliaid cyllideb. (**Argymhelliad 1**)

Defnyddio data a gwybodaeth i nodi cyfleoedd arbed costau

- 13 Mae Swyddfa Rheoli Rhaglen Cynilion y Bwrdd Iechyd yn defnyddio data a gwybodaeth o rai ffynonellau, megis CHKS³ a VAULT⁴®, i nodi tueddiadau, allgleifion, ac amrywiadau cost i helpu i dynnu sylw at feysydd posibl ar gyfer arbedion cost. Gwelsom rai enghreifftiau o gamau gweithredu o'r gwaith hwn yn cael eu defnyddio i wella costau ac arbedion. Er enghraifft, mewn caffael trwy safoni a rhesymoli cynnyrch, agweddau ar reoli cyflogau amrywiol, a newidiadau mewn alinio gwelyau gofal critigol. Fodd bynnag, mae'r graddau y mae'r data a'r wybodaeth hon ar gael fel mater o drefn ar gyfer grwpiau gwasanaeth ac yn cael eu defnyddio ganddynt, yn amrywio. Ar ben hynny, nid yw'n glir a oes gan Grwpiau Gwasanaeth y gallu a'r gallu angenrheidiol i wneud defnydd effeithiol o ddata a deallusrwydd o'r fath i lywio eu cynllunio cynilo. Nododd ein hadolygiad hefyd gyfleoedd i'r Bwrdd Iechyd fanteisio i'r eithaf ar ffynonellau gwybodaeth a data eraill i nodi arbedion, gan gynnwys adolygiadau GiRFT⁵ a gwaith Grant Thornton UK LLP ar sail cost ôl-ASMR y Bwrdd Iechyd, a nododd £3 miliwn o arbedion posibl.
- 14 Mae Cynllun Blynyddol y Bwrdd Iechyd 2024-25 yn cynnwys ymrwymiad i ddarparu cyfleoedd a gwelliannau cynilo drwy ddull newydd yn seiliedig ar bum ffrwd waith y

² Yn dilyn ailgynllunio gwasanaethau aciwt yn Ysbytai Singleton, Treforys a Chastell-nedd Port Talbot, penodwyd Grant Thornton UK LLP i gynnal adolygiad annibynnol, allanol i gefnogi'r Bwrdd Iechyd i sefydlu'r sylfaen costau yn y dyfodol a meysydd posibl o effeithlonrwydd a lleihau costau ar y safleoedd hyn.

³ Mae Systemau Gofal Iechyd Gwybodaeth Caspe (CHKS) yn ddarparwr gwasanaethau cudd-wybodaeth gofal iechyd, meincnodi a gwella ansawdd.

⁴ Mae Pecyn Cymorth Gwerth, Dyrannu, Defnyddio a Dysgu (VAULT) yn cael ei reoli gan Weithrediaeth y GIG i gefnogi a gwella'r defnydd o adnoddau ar draws GIG Cymru.

⁵ Mae cael pethau'n iawn y tro cyntaf (GiRFT) yn rhaglenni sydd wedi'u cynllunio i wella triniaeth a gofal cleifion trwy adolygiad manwl o wasanaethau, meincnodi, a chyflwyno sylfaen dystiolaeth sy'n cael ei gyrru gan ddata i gefnogi newid.

Bwrdd Gwerth a Chynaliadwyedd⁶ cenedlaethol (VSB). Nod Grŵp Goruchwylio a Gwella Ariannol (FOIG) newydd y Bwrdd lechyd yw nodi a chyflawni arbedion gan ddefnyddio data VAULT a VSB fel dwy o'r pedair agwedd sy'n sail i'r⁷ dull newydd hwn o adnabod cynilo. Er bod defnyddio'r ffrydiau gwaith VSB cenedlaethol i ganolbwyntio ar arbedion ac effeithlonrwydd yn gadarnhaol, amlygodd ein hadolygiad fod y mathau hyn o gyfleoedd yn cael eu defnyddio ar hyn o bryd ar draws y Bwrdd lechyd yn amrywiol ac nad oes ganddynt effaith. Felly bydd angen mwy o ffocws ar nodi a chyflawni'r math hwn o gyfleoedd cynilo yn derfynol yn 2024-25. **(Argymhelliad 2)**

Dewis cyfleoedd arbed costau

- 15 Mae dull presennol y Bwrdd lechyd o ddewis cyfleoedd arbed costau yn gofyn am welliant. Mae ei brif draciwr Cynlluniau Gwella Costau (CIP) yn cynnwys cyfleoedd cynilo o bob rhan o'r Bwrdd lechyd, a chategorïau cynlluniau fel rhai rheolaidd, nad ydynt yn ail-gylchol, rhyddhau arian parod, osgoi costau, neu'n canolbwyntio ar sicrhau effeithlonrwydd. Er bod y cynlluniau cynilo yn cwmpasu ystod o gyfleoedd tâl a chyfleoedd heb gyflog, maent yn canolbwyntio'n bennaf ar gyflawni arbedion yn y tymor byr, yn hytrach na chyflawni arbedion rheolaidd trwy newid gwasanaethau trawsnewidiol mwy cymhleth. Fodd bynnag, dylid nodi nad oedd y Bwrdd lechyd wedi nodi cynlluniau digonol i gyrraedd ei darged arbedion gwreiddiol ar gyfer 2023-24 o £32.7 miliwn. Ym mis 11 2023-24, dim ond gwerth £23 miliwn o gynlluniau oedd wedi eu nodi, sef 71% o gyfanswm y targed⁸ arbedion. Er bod gan y ffocws newydd ar ffrydiau gwaith y VSB ar gyfer 2024-25 y potensial i gyflawni arbedion cost mwy cynaliadwy, mae angen i'r Bwrdd lechyd gyflymu'r gwaith hwn yn gyflym i sicrhau ei fod yn cyrraedd ei dargedau ariannol heriol ar gyfer 2024-25 ac yn gosod ei gyllid ar sail fwy cynaliadwy. **(Argymhelliad 3)**
- 16 Er bod gan y Bwrdd lechyd broses Porth CIP wedi'i dogfennu'n glir, nid yw'n ei dilyn yn gyson. Mae enghreifftiau o hyn yn cynnwys y gofyniad yn y broses i ddeall effeithiau cynllun cynilo, a gasglwyd i ddechrau o fewn Dogfen Cychwyn Prosiect amlinellol ar Dudalen (PIDOP), a chanfasio a defnyddio barn defnyddwyr

⁶ Sefydlwyd y Bwrdd Gwerth a Chynaliadwyedd cenedlaethol (VSB) gan Lywodraeth Cymru ac mae'n cael ei gadeirio gan Weithrediaeth y GIG i ganolbwyntio ar themâu penodol i gyflawni arbedion effeithlonrwydd posibl ar draws Cymru. Mae'r ffrydiau gwaith yn cynnwys Gofal lechyd Parhaus, Rheoli Meddyginiaethau, Gweithlu, Di-dâl, ac Amrywiad Clinigol.

⁷ Mae'r pedwar agwedd ar gynilion yn cynrychioli pedwar maes ffocws allweddol i'r Bwrdd lechyd nodi a chyflawni arbedion ac yn cynnwys: 1. Gostyngiadau mewn Cyfradd Rhedeg. 2. Cadwrfa cyfleoedd gan VAULT. 3. Opsiynau dadfuddsoddi. 4. Bwrdd Gwerth a Chynaliadwyedd.

⁸ Cyflwynir data Mis 11 gan nad yw'r Bwrdd lechyd yn cynhyrchu adroddiad manwl Mis 12

gwasanaeth a rhanddeiliaid eraill wrth gynhyrchu syniadau cynilo. Amlygodd ein gwaith nifer o faterion yn ymwneud â'r agweddau hyn ar y broses, gan gynnwys:

- diffyg awydd i ddogfennu'n ffurfiol a chwblhau PIDOPs / Asesiadau Effaith ar Ansawdd (QIAs) ar gyfer pob CIP;
- bylchau clir yng ngwybodaeth uwch bersonél gofynion PIDOPs / QIAs ar gyfer cynlluniau CIP;
- lefelau isel o hyder uwch swyddogion ac Aelodau Annibynnol yn y cadernid presennol o ran sut mae cynlluniau cynilo yn effeithio yn cael eu hasesu; a
- thystiolaeth gyfyngedig o Gyfarwyddiaethau Corfforaethol a Grwpiau Gwasanaeth yn canfasio a defnyddio barn defnyddwyr gwasanaeth wrth nodi arbedion ac asesu eu heffeithiau.

Dylai'r Bwrdd lechyd fynd i'r afael â'r diffygion hyn i gryfhau cadernid ei broses CIP. Yn wir, bydd cael ffocws cliriach ar effeithiau yn dod yn fwyfwy pwysig i'r Bwrdd lechyd sicrhau ei fod yn ystyried canlyniadau anfwriadol yn llawn ac yn taro ar effeithiau wrth ddatblygu a gweithredu cyfleoedd arbed mwy cymhleth trwy newid a thrawsnewid gwasanaethau. (**Argymhelliad 4**)

Darparu cyfleoedd arbed costau

- 17 Gwnaethom ystyried a yw'r Bwrdd lechyd wedi:
  - hanes da o gyflawni cynlluniau cynilo a gwelliannau i gostau;
  - cynlluniau clir ar waith i ddarparu cyfleoedd arbed costau y mae'n eu nodi; a
  - y sgiliau a'r gallu angenrheidiol i gyflawni ei gyfleoedd arbed costau y cytunwyd arnynt.
- 18 Canfuom fod **gan y Bwrdd lechyd hanes gwael ar y cyfan o gyflawni ei dargedau arbedion cyffredinol a chyflawni arbedion rheolaidd yn benodol. Bydd hyn, ynghyd â bylchau sgiliau a chapasiti ar draws y sefydliad a diffyg eglurder ynghylch rolau a chyfrifoldebau ar gyfer cyflawni arbedion, yn gwneud cyflawni ei dargedau arbedion ar gyfer 2024-25 yn fwy heriol.**

Olrhain y cynlluniau arbedion cyflenwi a gwelliannau i gostau

- 19 Mae hanes y Bwrdd lechyd o gyflawni arbedion yn wael. Methodd â chyrraedd ei darged arbedion cyffredinol mewn pump o'r chwe blynedd diwethaf (gweler **Exhibit 1**). Er i'r Bwrdd lechyd gyflawni 67% o'i darged arbedion datganedig ar gyfer 2023-24, roedd dros 75% o'r rhain yn rhai nad oeddent yn rhai rheolaidd. Yn wir, yn ystod y pum mlynedd diwethaf, mae canran yr arbedion rheolaidd a gyflawnwyd gan y Bwrdd lechyd wedi amrywio o rhwng 22% a 56% o'i dargedau arbedion cyffredinol, gan ddirywio'n sylweddol yn 2023-24 o'i gymharu â'r ddwy flynedd flaenorol. Mae'r hanes cyffredinol gwael hwn o gyflawni ei arbedion cyffredinol a'i arbedion rheolaidd yn cyfrannu'n allweddol at ddiffyg sylfaenol sylweddol y Bwrdd lechyd.

20 Mae perfformiad arbedion 2023-24 Grwpiau Gwasanaeth y Bwrdd Iechyd gyda'r targedau arbedion mwyaf hefyd yn wael, gyda'u perfformiad yn sylweddol waeth na Grwpiau Gwasanaeth eraill a Chyfarwyddiaethau Corfforaethol ac yn sylweddol is na pherfformiad cynilo cyffredinol y Bwrdd Iechyd. Er enghraifft, ym Mis 11 2023-24⁹ dim ond 41% o gyfanswm ei darged arbedion yr oedd Grŵp Gwasanaeth Treforys wedi ei nodi, gyda dim ond 12.9% o'r rhain yn rhai rheolaidd. Mae'r hanes gwael o berfformiad arbedion gan Grwpiau Gwasanaeth, sy'n cyfrif am y rhan fwyaf o gyllideb y Bwrdd Iechyd, yn her sylweddol i'r Bwrdd Iechyd y mae angen mynd i'r afael â hi ar frys i atal ei sefyllfa ariannol rhag dirywio ymhellach. Byddwn yn trafod hyn ymhellach ym **mharagraff 34**.

Arddangosyn 1: record trac arbedion y Bwrdd Iechyd rhwng 2018 a 2024

Blwyddyn	Targed Cynilion Cyffredinol (£M)	Arbedion cyffredinol gwirioneddol a gyflawnir (£M)	Arbedion rheolaidd fel % o'r targed arbedion cyffredinol	Cyflawni arbedion anghylchol (£M)	Cyflawni arbedion rheolaidd (£M)
2018-19	21	12.5	45%	3	9.5
2019-20	22	16	56%	3.7	12.3
2020-21	23	6.7	22%	1.7	5
2021-22	27.7	27.6	56%	12.1	15.5
2022-23	33	29.5	43%	15.2	14.3
2023-24	32.7	22	24%	14	8

Ffynhonnell: Ffurflenni Monitro Misol Llywodraeth Cymru ac Adroddiadau Cyllid y Bwrdd Iechyd.

⁹ Cyflwynir data Mis 11 gan nad yw'r Bwrdd Iechyd yn cynhyrchu adroddiad manwl Mis 12.

- 21 Byddai safbwynt y Bwrdd Iechyd ar yr arbedion cyflawni yn 2023-24 wedi bod yn sylweddol waeth na'r hyn a nodwyd pe bai wedi adlewyrchu'r gofyniad arbedion ychwanegol o 10% o £8.7 miliwn yn ei darged cynilo cyffredinol a'i gynlluniau cynilo dilynol. Gosodwyd gofyniad cynilo Llywodraeth Cymru o 10% ychwanegol i gyflawni cyfanswm diffyg rheoli y Bwrdd Iechyd o £17.1 miliwn yn 2023-24. Er bod y Bwrdd Iechyd wedi adrodd yr angen i gyflawni'r gofyniad ychwanegol o 10% yn gyffredinol, ni wnaeth ddiwygio ei darged arbedion gwreiddiol o £32.7 miliwn i adlewyrchu'r elfen ychwanegol hon, ac felly, nid oedd hyn yn rhan o'i adroddiadau arferol ar arbedion i'r Bwrdd a'r Pwyllgor Perfformiad a Chyllid. Byddai ymgorffori'r targed arbedion ychwanegol wedi rhoi darlun mwy cywir o'r arbedion cyffredinol sydd eu hangen ar gyfer 2023-24, gan arwain at darged arbedion o £41.4 miliwn a gostyngiad yng nghanran yr arbedion rheolaidd a gyflawnir, o 24% i 19%. **(Argymhelliad 5.1)**

Dull o gyflawni cynlluniau arbedion

- 22 Mae'r Bwrdd Iechyd wedi ceisio symleiddio ei ddull o ddyrannu targedau arbedion ar gyfer 2024-25. Yn 2023-24, nododd y Bwrdd Iechyd yn ei Lythyrau Atebolrwydd darged arbedion cyffredinol o 3.5% ar gyfer yr holl gyfarwyddwyr atebol. Roedd y llythyr hefyd yn gofyn i Grwpiau Gwasanaeth a Chyfarwyddiaethau Corfforaethol ddarparu 2.5% o'r 3.5% yn lleol ac 1% drwy weithio'n rhagweithiol gyda'i gilydd i gyflawni arbedion ar draws y system. Fodd bynnag, o ystyried y diffyg o ran cyflawni arbedion rheolaidd yn 2023-24, mae wedi cynnig dull newydd ar gyfer 2024-25. Er bod y Bwrdd Iechyd wedi gosod targed arbedion cyffredinol o 2.5%, mae'r dull newydd yn golygu bod targedau arbedion yn cael eu sleisio'n ganolog a'u hintegreiddio o fewn Cynlluniau Adfer Blynyddol / Strategaethau Ariannol Grwpiau Gwasanaeth a Chyfarwyddiaethau Corfforaethol. Mae'r Bwrdd Iechyd wedi datblygu'r dull diwygiedig hwn i helpu i leihau unrhyw ddryswch rhwng cyflawni cyllidebau craidd, cyfraddau rhedeg, a chynilion. Fodd bynnag, bydd angen i'r Bwrdd Iechyd fonitro effeithiolrwydd y newid hwn yn ofalus er mwyn sicrhau ei fod yn cyflawni ei nodau arfaethedig o fewn ac ar draws Grwpiau Gwasanaeth a Chyfarwyddiaethau Corfforaethol. **(Argymhelliad 6)**
- 23 Mae'r Bwrdd Iechyd yn datblygu ac yn cymeradwyo ei gynlluniau arbed costau cyffredinol yn bennaf trwy ei Gynllun Tymor Canolig Integredig a'i brosesau cynllunio blynyddol. Mae'r cyfleoedd hyn yn cael eu dal yn y CIP, sy'n sylfaen ar gyfer ei gynllunio arbedion. Fodd bynnag, datblygodd y Bwrdd Iechyd gynllun cyffredinol manwl hefyd ar gyfer cyflawni cyfanswm ei ddiffyg rheoli o £17.1 miliwn 2023-24, a elwir hefyd yn 'Gynllun Glanio'. Er nad oedd y cynllun hwn yn nodi arbedion yn benodol, roedd cael cynllun cyflawni trosfwaol yn galluogi'r Bwrdd Iechyd i gael darlun clir o sut yr oedd yn mynd i gyflawni cyfanswm ei reolaeth gyffredinol a'r cyfle i fonitro lle roedd amrywiadau i'r cynllun fel mater o drefn.
- 24 Mae'r Bwrdd Iechyd yn cymryd camau i fynd i'r afael â rhai heriau allweddol yn ei gynllunio arbedion 2024-25. Mae'r rhain yn cynnwys datblygu Llythyrau Atebolrwydd newydd sy'n ei gwneud yn ofynnol i bob Grŵp Gwasanaeth a

Chyfarwyddiaeth Gorfforaethol ddatblygu Cynllun Adfer Blynyddol manwl / Strategaeth Ariannol, a fydd yn ymgorffori arbedion, ac yn rhoi mwy o gyfle i ddal cyfarwyddwyr atebol yn well am berfformiad ariannol. Mae hefyd wedi cydnabod y bydd angen iddo wella amseroldeb cynllunio ariannol ac adnabod cynilion ar gyfer ei gylch cynllunio ar gyfer 2025-26.

- 25 Ni fydd Cynllun Blynyddol y Bwrdd lechyd ar gyfer 2024-25 yn cyflawni diffyg o £17.1 miliwn gan Lywodraeth Cymru. Mae'r cynllun presennol yn amcangyfrif diffyg o £50.1 miliwn, sy'n canolbwyntio ar gyflawni targed arbedion o £26.1 miliwn ac £8.4 miliwn o arbedion thematig technegol ychwanegol yn chwarter un. Fodd bynnag, mae'r cynllun hefyd yn cynnwys rhai targedau ymestyn ychwanegol o £25.7 miliwn a fyddai, pe bai'n cael ei gyflawni, yn lleihau'r diffyg i £24.5 miliwn. Er mwyn cyflawni cyfanswm ei ddiffyg rheoli ar gyfer 2024-25, byddai angen i'r Bwrdd lechyd sicrhau arbedion o £67.5 miliwn, sy'n sylweddol fwy nag a gyflawnodd yn 2023-24. Er bod diffyg dangosol o £50.1 miliwn yn y cynllun, mae hefyd yn cynnwys dwy sefyllfa ddiffyg ychwanegol sy'n seiliedig ar risg, byddai'r cyntaf yn sicrhau diffyg optimistaidd o £39.5 miliwn a'r ail yn amcangyfrif mwy pesimistaidd o ddiffyg o £107 miliwn. Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, roedd Llywodraeth Cymru yn dal i nodi nad oedd modd cefnogi Cynllun Blynyddol 2024-25 y Bwrdd lechyd.

Sgiliau a gallu i ddarparu cyfleoedd cynilo

- 26 Yn gadarnhaol, mae'r Bwrdd lechyd wedi sefydlu Swyddfa Rheoli Rhaglen Arbedion benodol (SPMO) i reoli ei ddull o gyflawni arbedion. Fodd bynnag, mae ein hadolygiad wedi nodi dryswch ynghylch rôl y SPMO, sydd wedi arwain at bryderon ynghylch ei effeithiolrwydd wrth gefnogi Grwpiau Gwasanaeth a Chyfarwyddiaethau Corfforaethol i nodi a chyflawni eu targedau arbedion ariannol. Er na wnaethom gynnal asesiad manwl o'r SPMO, gwnaeth adolygiad Archwilio Mewnol diweddar¹⁰ sawl argymhelliad ynghylch ei lywodraethu, ei ymagwedd at ddogfennau, a'r angen i ddiffinio rolau a chyfrifoldebau yn glir. Roedd y Bwrdd lechyd yn dal i weithredu'r argymhellion hyn adeg ein hadolygiad.
- 27 Mae gan y Bwrdd lechyd rai enghreifftiau da o ble mae'n defnyddio ei alluoedd ariannol i gefnogi'r gwaith o gyflawni ei raglen arbed. Clywsom am adborth cadarnhaol am rôl y Partneriaid Busnes Cyllid (FBP)¹¹ wrth gefnogi Grwpiau Gwasanaeth a Chyfarwyddwyr Corfforaethol i ddadansoddi ac adrodd ar eu sefyllfa ariannol, gan gynnwys arbedion. Er gwaethaf hyn, roedd cydnabyddiaeth hefyd bod rhagor o waith i'w wneud o hyd i barhau i feithrin galluoedd ariannol ymhlith deiliaid cyllideb gan fod meddu ar y sgiliau a'r galluoedd cywir i gefnogi'r gwaith o gyflawni unrhyw raglen arbedion / arbedion ariannol yn hanfodol i raglen

¹⁰ Roedd yr adolygiad Archwilio Mewnol, a gwblhawyd ym mis Hydref 2023, yn canolbwyntio ar raglen arbedion y Bwrdd lechyd ac yn darparu sgôr sicrwydd 'rhesymol'.

¹¹ Rôl y Partner Busnes Cyllid yw cefnogi cynllunio a dadansoddi ariannol ar gyfer Grwpiau Gwasanaeth a Chyfarwyddiaethau Corfforaethol.

lwyddiannus. Felly, bydd yn bwysig bod y Bwrdd Iechyd yn nodi ac yn llenwi unrhyw fylchau yn gyflym yn ei allu ariannol neu ei gapasiti ar gyfer ei raglen gynilo. (**Argymhelliad 7**)

- 28 Mae ymgysylltu clinigwyr wrth adnabod a chyflenwi arbedion costau yn amrywio. Er bod y strwythurau rheoli triumvirate presennol o fewn Grwpiau Gwasanaeth yn darparu fframwaith ar gyfer uwch ymgysylltiad clinigol a deialog ynghylch arbedion, i ba raddau y mae clinigwyr y tu allan i'r strwythur rheoli hwn yn ymgysylltu'n ddigonol ac yn gefnogol i fentrau cynilo yn amrywio. Mae cael ymgysylltiad clinigol eang wrth nodi a chyflawni arbedion ac effeithlonrwydd ariannol yn elfen hanfodol o unrhyw raglen arbed. Bydd hyn yn dod yn fwyfwy pwysig o ystyried maint yr arbedion sydd eu hangen i wella sefyllfa ariannol ar gyfer 2024-25 a thu hwnt. (**Argymhelliad 8**)

Monitro a goruchwyllo darparu arbedion costau

- 29 Gwnaethom ystyried a yw'r Bwrdd Iechyd:
- bod ganddo ddull effeithiol o adrodd a monitro cyflawni ei gynlluniau arbed costau;
  - nodi risgiau i gyflawni cynlluniau cynilo a chymau gweithredu i liniaru'r risgiau hynny; a
  - chymhwyso dysgu lle na chyflawnwyd cynlluniau arbed costau.
- 30 Canfuom nad **yw dull y Bwrdd Iechyd o graffu, monitro, olrhain ac adrodd ar arbedion costau yn arwain at well perfformiad ariannol ar draws y sefydliad. O ganlyniad, mae angen iddo ddal Grwpiau Gwasanaeth a Chyfarwyddiaethau Corfforaethol yn well i gyfrif am gyflawni arbedion yn wael a chryfhau ei ddull o nodi arfer gorau a dysgu gwersi o gynlluniau cynilo sydd wedi methu â chyflawni.**

Monitro ac adrodd ar gyflawni cynlluniau arbedion

- 31 Mae'r Bwrdd, y Bwrdd Rheoli a'r Pwyllgor Perfformiad a Chyllid (P&FC) i gyd yn derbyn adroddiadau rheolaidd ar sefyllfa ariannol gyffredinol y Bwrdd Iechyd. Mae'r adroddiadau hyn yn cynnwys dadansoddiad o'r hanes o ddarparu arbedion ac maent yn cynnwys cymhariaeth o'r cynnydd ar draws Grwpiau Gwasanaeth a Chyfarwyddiaethau Corfforaethol. Er gwaethaf hyn, yn ein hadroddiad Asesu Strwythuredig 2023 argymhellwyd y byddai'r P&FC yn elwa o dderbyn adroddiad arbedion manylach i gynorthwyo craffu. Er bod y Bwrdd Iechyd wedi cyflwyno adroddiad ychydig yn fanylach ar gyfer misoedd 11 a 12 2023-24 a Mis 1 2024-25 i P&FC, nid oeddent yn cynnwys data a gwybodaeth gynilo manylach. Fel mater o drefn, bydd cynnwys lefel ychwanegol o fanylion mewn adroddiadau cynilo, fel yr argymhellwyd yn ein hadroddiad Asesu Strwythuredig 2023, yn cefnogi gallu'r P&FC a'r Bwrdd i herio a chraffu perfformiad arbedion Grwpiau Gwasanaeth a Chyfarwyddiaethau Corfforaethol yn effeithiol.

- 32 Mae'r SPMO yn cynhyrchu adroddiad cryno Bwrdd Iechyd Pan-Health CIP ac adroddiadau CIP manylach ar gyfer Grwpiau Gwasanaeth a Chyfarwyddiaethau Corfforaethol yn seiliedig ar y data yn ei olrhain arbed canolog. Mae'r adroddiadau hyn yn rhoi darlun clir o berfformiad arbedion yn ystod y flwyddyn a chynnydd ar gynlluniau unigol. Fodd bynnag, mae rhai Grwpiau Gwasanaeth yn dewis peidio â defnyddio'r adroddiadau hyn fel sail i'w cynllunio cynilo oherwydd pryderon ynghylch eu cadernid nhw. Er bod gwelliannau wedi'u cynllunio ar gyfer adroddiadau arbedion 2024-25, bydd yn bwysig bod y SPMO yn gweithio ar y cyd â Grwpiau Gwasanaeth a Chyfarwyddiaethau Corfforaethol ar unrhyw ddiwygiadau i'r traciwr cynilo a'r adroddiadau arbedion i sicrhau eu bod yn bodloni eu gofynion. Bydd cael adroddiadau sy'n diwallu anghenion defnyddwyr yn cynyddu'r tebygolrwydd y bydd derbynwyr adroddiadau yn defnyddio'r rhain yn gyson ar draws y Bwrdd Iechyd. (**Argymhelliad 5.2**)
- 33 Mae sefyllfa ariannol hynod heriol y Bwrdd Iechyd yn amlwg yn bryder i Aelodau Annibynnol sy'n cydnabod, er gwaethaf ei adroddiadau ariannol arferol a'i graffiad ariannol, fod hanes y Bwrdd Iechyd o gyflawni arbedion wedi bod yn wael. Fodd bynnag, mae'r Bwrdd Iechyd yn cymryd camau fel rhan o'i bedair colofn o lywodraethu ariannol¹² i fynd i'r afael â'r mater hwn. Yn gyntaf, ar gyfer 2024-25 bydd y P&FC yn gwella ei ffocws ar danberfformio ariannol ac yn dwyn y meysydd hyn i gyfrif yn fwy rheolaidd. Yn ail, bydd y Bwrdd Iechyd yn sefydlu Grŵp Gwella a Goruchwylio Ariannol (FIOG) newydd. Dylai'r camau hyn, ar ôl eu gweithredu'n llawn, gryfhau trefniadau craffu a sicrwydd ar ddatblygu a darparu cyfleoedd arbedion ariannol.
- 34 Nid yw proses ddwysáu mewnol y Bwrdd Iechyd ar gyfer grwpiau gwasanaeth tanberfformio a Chyfarwyddiaethau Corfforaethol yn ddigon effeithiol. Mae'r broses ddwysáu mewnol wedi'i grisialu yn ei chyfarfodydd adfer / dwysáu gyda Grwpiau Gwasanaeth sy'n canolbwyntio ar ddatblygu cynlluniau i gefnogi meysydd penodol o welliant ac effeithlonrwydd ariannol. Mae'r cyfarfodydd uwchgyfeirio / adfer wedi profi i fod yn fwy llwyddiannus i rai meysydd nag eraill, megis y Grŵp Gwasanaeth Iechyd Meddwl ac Anableddau Dysgu a'r Grŵp Gwasanaeth Gwasanaethau Sylfaenol, Cymunedol a Therapi. Fodd bynnag, i'r Grwpiau Gwasanaeth mwy eraill (Grŵp Gwasanaeth Castell-nedd Port Talbot / Singleton, a Grŵp Gwasanaeth Treforys), nid yw'r ffocws ychwanegol ar adferiad ariannol trwy uwchgyfeirio wedi bod yn effeithiol. O ganlyniad, mae'r Grwpiau Gwasanaeth hyn yn parhau i wynebu'r heriau ariannol mwyaf. Rydym yn deall bod y Bwrdd Iechyd yn adolygu'r broses uwchgyfeirio ar gyfer 2024-25 a byddwn yn ceisio gwella rhaeadru blaenoriaethau uwchgyfeirio i reolwyr canol yn ogystal â rhoi mwy o eglurder ynghylch sut mae ardaloedd y Bwrdd Iechyd yn camu i fyny ac yn camu i lawr y lefelau uwchgyfeirio. (**Argymhelliad 9**)

¹² Mae'r Pedair Colofn Llywodraethu Ariannol yn fframwaith mewnol y Bwrdd Iechyd ar gyfer llywodraethu ariannol ac mae'n cynnwys: 1. Llythyrau atebolrwydd. 2. Strategaethau Ariannol Grŵp Gwasanaeth. 3. Monitro Goruchwyliaeth Mewnol a Dwysáu. 4. Datblygiadau Adrodd Bwrdd Iechyd a Llywodraeth Cymru.

Adnabod risgiau i gyflawni cynlluniau arbedion

- 35 Mae dau brif risg ariannol ar gyfer cyfalaf a refeniw yn cael eu nodi'n glir yng Nghofrestr Risg Gorfforaethol y Bwrdd Iechyd ac fe'u hadolygir yn rheolaidd gan y Bwrdd, y Pwyllgor Perfformiad a Chyllid, y Bwrdd Rheoli a'r Pwyllgor Archwilio. Mae Fframwaith Sicrwydd Bwrdd y Bwrdd Iechyd hefyd yn amlinellu'r rôl y mae'r SPMO yn ei chwarae wrth gefnogi dull y Bwrdd Iechyd o ddarparu arbedion. Fodd bynnag, er ei bod yn ymddangos bod y craffu, y rheolaethau a'r sicrwydd ynghylch y risgiau ariannol hyn yn rhesymol, byddai heriau ariannol parhaus y Bwrdd Iechyd yn awgrymu nad ydynt yn cael yr effaith a ddymunir. Felly, bydd yn bwysig i'r Bwrdd a'i bwyllgorau barhau i graffu ar effeithiolrwydd y rheolaethau hyn er mwyn sicrhau eu bod yn addas i'r diben.
- 36 Mae canllawiau llywodraethu cynilion y Bwrdd Iechyd yn amlinellu'r asesiad risg o gynlluniau arbedion, sy'n dilyn dosbarthiadau cynilo Coch, Amber, Gwyrdd (RAG) a nodwyd gan Lywodraeth Cymru. Mae'r Traciwr Cynilion yn adlewyrchu'r dosbarthiad RAG hwn ac yn sail i adroddiad CIP y Bwrdd Iechyd, Fodd bynnag, er bod y rhan fwyaf o gynlluniau cynilo'r Bwrdd Iechyd ar gyfer 2023-24 yn wyrdd ac yn ambr roedd llawer ohonynt yn rhai nad oeddent yn rheolaidd eu natur, ac nid oedd unrhyw gynnydd sylweddol mewn arbedion a nodwyd o fis 5 ymlaen. Bydd y risg gynhenid o gael cynlluniau hyfyw digonol i gyrraedd ei dargedau arbedion yn cynyddu'n sylweddol ar gyfer ei darged arbedion ymestyn 2024-25 o £60 miliwn, sydd bron i deirgwaith yr hyn a gyflawnwyd yn 2023-24. Er bod Grwpiau Gwasanaeth unigol wedi dechrau nodi a chynllunio ar gyfer eu cynilion ar gyfer 2024-25, nid yw'r gwaith hwn yn mynd rhagddo'n dda. O fis 3 2024-25, mae'r Bwrdd Iechyd wedi nodi arbedion o £17.1 miliwn gyda dim ond 45% o'r cynlluniau hyn yn cael eu graddio'n wyrdd, gyda siawns uchel o gyflawni. Hefyd, o'r cynlluniau hyn, dim ond £15.8 miliwn sy'n cael eu haildrodd gan adael diffyg yn yr arbedion rheolaidd a nodwyd o £10.3 miliwn. Mae cario'r lefel hon o risg adnabod a chyflawni o fewn cynlluniau cynilo 2024-25 yn her sylweddol i gyflawni Cynllun Blynyddol 2024-25 y Bwrdd Iechyd. (**Argymhelliad 10**)

Cymhwyso dysgu

- 37 Mae'r Bwrdd Iechyd yn dal i weithredu'r dysgu o'i adolygiad Archwilio Mewnol diweddar o'i SPMO, a roddodd sgôr sicrwydd rhesymol gyffredinol a nododd un ar ddeg maes i'w gwella¹³. Fodd bynnag, ar adeg ein hadolygiad roedd rhai o'r argymhellion hyn wedi pasio eu dyddiad gweithredu gwreiddiol. Hefyd, ym mis Ionawr 2024, adroddodd Grant Thornton UK LLP ar ei waith o amgylch sail cost AMSR a gwnaeth wyth arsylwadau mwy cyffredinol ynghylch dull a llywodraethu

¹³ Er bod llawer o'r meysydd gweithredu a nodwyd yn adroddiad Archwilio Mewnol ar y PMO Cynilion hefyd yn berthnasol i'r adolygiad hwn ar drefniadau arbed costau, nid ydym wedi ailadrodd yr argymhellion hyn yn ein hadroddiad. Fodd bynnag, rydym yn cydnabod y bydd gweithredu'r argymhellion yn allweddol i sicrhau bod y Bwrdd Iechyd yn parhau i wella ei drefniadau arbed.

cynilo y Bwrdd Iechyd. Dylai gweithredu'r argymhellion a'r dysgu o'r ddau adolygiad gryfhau trefniadau'r Bwrdd Iechyd ar gyfer ei arbedion.

- 38 Nid yw dysgu ar gynilion rhwng Grwpiau Gwasanaeth yn cael ei rannu a'i wreiddio fel mater o drefn. Amlygodd ein hadolygiad, er bod rhywfaint o dystiolaeth o ddechrau gweithio anffurfiol ar draws Grwpiau Gwasanaeth i ddatblygu syniadau ar gyfer cyflawni arbedion, nid oedd y dull hwn yn gyson ac nad oedd wedi'i ffurfioli ar draws y Bwrdd Iechyd. Yn ogystal, mae lle i'r Bwrdd Iechyd gyflwyno prosesau i gipio a rhannu dysgu o gynlluniau cynilo sydd wedi methu â chyflawni er mwyn osgoi ailadrodd yr un camgymeriadau. (**Argymhelliad 11**)

Argymhellion

- 39 **Arddangosyn 2** fanylion yr argymhellion sy'n codi o'r archwiliad hwn. Mae ymateb rheoli'r Bwrdd Iechyd i'n hargymhellion yn cael ei grynhoi yn **Atodiad 3**.

Arddangosyn 2: ein hargymhellion i'r bwrdd iechyd

Argymhellion

- A1 Dylai'r Bwrdd Iechyd barhau i weithio gyda'i Gyfarwyddiaethau Corfforaethol a Grwpiau Gwasanaeth i sicrhau bod eu cyllidebau sylfaenol yn gywir. Bydd hyn yn sicrhau bod dealltwriaeth gytûn o'r sefyllfa ariannol ac yn darparu llinell sylfaen gliriach i gyflawni unrhyw arbedion ariannol. (**Paragraff 12**)
- A2 Mae angen i'r Bwrdd Iechyd sicrhau bod ei gynlluniau cynilo ar gyfer 2024-25 a thu hwnt yn seiliedig ar ddadansoddiad ehangach a mwy systematig o'r cyfleoedd sy'n bodoli, sy'n cynnwys tynnu ar ddata a deallusrwydd o ffrydiau gwaith VAULT, gwerth a chynaliadwyedd y Bwrdd Cynaliadwyedd, adolygiadau GIRFT, a gwaith Grant Thornton ar yr ASMR. Fel rhan o'r gwaith hwn, mae angen i'r Bwrdd Iechyd sicrhau bod ganddo ddigon o gapasiti a gallu (yn gorfforaethol ac o fewn Cyfarwyddiaethau Corfforaethol a Grwpiau Gwasanaeth) i ddadansoddi a defnyddio'r data a'r wybodaeth yn effeithiol i nodi, datblygu a darparu cyfleoedd arbedion hyfyw ar gyfer 2024-25 a thu hwnt. (**Paragraff 14**)
- A3 Mae angen i'r Bwrdd Iechyd weithio'n gyflym ac ar draws ei Grwpiau Gwasanaeth a'i Gyfarwyddiaethau Corfforaethol i ddatblygu a gweithredu dull mwy strwythuredig o ddatblygu arbedion trawsnewidiol, traws-wasanaeth i sicrhau bod ei arbedion yn cael eu rhoi ar sail fwy cynaliadwy. (**Paragraff 15**)

Argymhellion

A4 Dylai'r Bwrdd lechyd roi trefniadau priodol ar waith i sicrhau ei hun bod yr holl staff perthnasol yn cymhwyso ei broses porth CIP mewn modd cyson, yn enwedig mewn perthynas â (a) y ffordd y ceisir barn defnyddwyr gwasanaethau a rhanddeiliaid i greu syniadau cynilo, a (b) y broses ar gyfer nodi ac asesu effeithiau posibl cynlluniau arbedion ar ansawdd a diogelwch cleifion. **(Paragraff 16)**

A5.1 Dylai'r Bwrdd lechyd wneud gwelliannau i'r modd y mae'n adrodd ar arbedion costau drwy sicrhau bod adroddiadau arbedion i'r Bwrdd a'r pwyllgorau yn y dyfodol yn mynegi'r holl arbedion y mae angen i'r sefydliad eu cyflawni bob blwyddyn i fodloni cyfanswm y diffyg sydd gan Lywodraeth Cymru. **(Paragraff 21)**

A5.2 Dylai'r Bwrdd lechyd barhau i weithio gyda Grwpiau Gwasanaeth a Chyfarwyddiaethau Corfforaethol i sicrhau bod unrhyw fersiwn o'r traciwr a'r adroddiad arbedion yn y dyfodol yn diwallu eu hanghenion ac yn darparu 'un ffynhonnell o wirionedd' ar gyfer arbedion ac arbedion ariannol a ddefnyddir yn gyson ar draws y sefydliad. **(Paragraff 32)**

A6 Dylai'r Bwrdd lechyd fonitro effeithiolrwydd ei ddull newydd o ddyrannu arbedion fel mater o drefn i sicrhau bod Grwpiau Gwasanaeth a Chyfarwyddiaethau Corfforaethol yn ei weithredu fel y cynlluniwyd. **(Paragraff 22)**

A7 Dylai'r Bwrdd lechyd nodi a llenwi unrhyw fylchau gallu ariannol neu gapasiti sy'n bodoli ar draws y sefydliad yn gyflym er mwyn sicrhau bod staff perthnasol, fel deiliaid cyllideb, yn meddu ar y wybodaeth a'r sgiliau angenrheidiol i nodi a darparu cyfleoedd cynilo hyfyw. **(Paragraff 27)**

A8 Dylai'r Bwrdd lechyd barhau i asesu a gwella i ba raddau y mae clinigwyr yn ymgysylltu'n ddigonol ac yn gefnogol i gynlluniau effeithlonrwydd ac arbedion. **(Paragraff 28)**

A9 Dylai'r Bwrdd lechyd sicrhau bod ei adolygiad o'r broses uwchgyfeirio fewnol yn nodi diffygion yn y broses bresennol ac yn arwain at broses sy'n canolbwyntio mwy ar weithredu sy'n nodi'n glir y camau sydd eu hangen i fynd i'r afael ag unrhyw danberfformio cynilion. **(Paragraff 34)**

Argymhellion

A10 Dylai'r Bwrdd lechyd sicrhau bod ei gynllunio arbedion ar gyfer 2025-26 yn dechrau'n gynharach a mwy o bwyslais ar reoli'r risg gynhenid o fewn ei arbedion a nodwyd drwy ganolbwyntio ar symud ei gynlluniau coch ac ambr i gynlluniau gwyrdd a nodi lefel uwch o gyfleoedd arbed rheolaidd. **(Paragraff 36)**

A11 Dylai'r Bwrdd lechyd gryfhau ei drefniadau ar gyfer rhannu arfer gorau a dysgu ar gynlluniau arbedion gyda Grwpiau Gwasanaeth a Chyfarwyddiaethau Corfforaethol. **(Paragraff 38)**

Atodiad 1

Meini prawf archwilio

Mae **Arddangosyn 3** isod yn nodi'r meini prawf archwilio manwl ar gyfer yr adolygiad hwn.

Nodi cyfleoedd arbed costau

Ardal	Meini Prawf Archwilio
Deall gyrwyr cost	<ul style="list-style-type: none"> • Mae mantolen agoriadol y sefydliad yn wir ac yn deg. • Mae gan y sefydliad drefniadau effeithiol ar waith ar gyfer nodi a dadansoddi'r ystod lawn o ffactorau cyflog a di-dâl sy'n gyrru ei gostau yn y tymor byr, canolig a hir. • Mae gan y sefydliad ddealltwriaeth dda o raddfa'r arbedion cost sydd eu hangen i sicrhau cynaliadwyedd ariannol yn y tymor byr, canolig a hirdymor ac mae wedi gosod targedau realistig a chyraeddadwy yn unol â hynny. • Mae'r Bwrdd yn ymwneud yn briodol â goruchwyllo, craffu a herio targedau dadansoddi ariannol ac arbedion cost y sefydliad.
Defnyddio data a gwybodaeth i nodi cyfleoedd arbed costau	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r sefydliad yn cyrchu ac yn defnyddio meincnodi gwybodaeth o amrywiaeth o ffynonellau fel mater o drefn (e.e. Meincnodi GIG, CHKS, Meddyginiaethau Rheoli Dangosyddion Perfformiad Allweddol). • Mae'r sefydliad yn cyrchu ac yn defnyddio data a gwybodaeth o amrywiaeth o ffynonellau fel mater o drefn (e.e. Framwaith Effeithlonrwydd GIG Cymru / VAULT, adolygiadau GIRFT, adolygiadau / cyfleoedd Gofal Iechyd sy'n seiliedig ar Werth lleol).

Ardal	Meini Prawf Archwilio
	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan y sefydliad brosesau clir ar waith i ganfasio, cipio ac asesu syniadau ac awgrymiadau ar gyfleoedd arbed costau gan staff, defnyddwyr gwasanaeth, a rhanddeiliaid eraill yn rheolaidd. • Mae gan y sefydliad brosesau clir ar waith ar gyfer ymateb i gyfleoedd arbedion costau a nodwyd yn ganolog gan Fwrdd Gwerth a Chynaliadwyedd GIG Cymru.
<p>Dewis cyfleoedd arbed costau</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan y sefydliad broses glir ac ailadroddol ar waith i arfarnu pob cyfle posibl i arbed costau ar gyfer cyflawni, ac i gael effaith ar gyflawni nodau strategol, amcanion llesiant, iechyd poblogaeth, ansawdd a diogelwch gwasanaethau, a'r gallu i gyrraedd targedau perfformiad / manylebau gwasanaeth yn y tymor byr, canolig a hir. • Mae gan y sefydliad broses glir ac ailadroddus ar waith ar gyfer craffu, cytuno a chymeradwyo cyfleoedd arbed costau, sydd hefyd yn cynnwys y Bwrdd a'i bwyllgorau/pwyllgorau perthnasol. • Cytuno ar gyfleoedd i arbed costau y sefydliad: <ul style="list-style-type: none"> - yn realistig, yn gyraeddadwy, ac yn canolbwyntio ar sicrhau'r gwerth mwyaf i iechyd y boblogaeth sy'n cael ei gwasanaethu; - cwmpasu ehangder swyddogaethau clinigol, gweinyddol a thechnegol y sefydliad; - cydbwysu arbedion untro nad ydynt yn rheolaidd â chyfleoedd arbed mwy cynaliadwy; - ymgorffori arbedion cynhyrchiant, ond cydnabod na fydd y rhain yn arwain at ostyngiad mewn termau ariannol; a - canolbwyntio ar drawsnewid tymor canolig i dymor hwy, yn ogystal â chyfleoedd tymor byr a chynyddrannol. • wedi cael eu graddio a'u targedu'n briodol ar draws pob rhan o'r sefydliad (yn hytrach na chanran safonol a gymhwysir ar draws pob rhan.)

Darparu cyfleoedd arbed costau

Ardal	Meini Prawf Archwilio
Dull o gyflawni cynlluniau arbedion	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan y sefydliad gynlluniau ar waith ar gyfer darparu cyfleoedd arbed costau sy'n nodi'n glir:<ul style="list-style-type: none"> - yr arbedion ariannol a fydd yn cael eu cyflawni a sut y byddant yn cael eu mesur; - yr effaith a ragwelir ar strategaeth, ansawdd a / neu berfformiad; - y prif risgiau, rheolaethau a lliniaru gweithredoedd; - unrhyw gyd-ddibyniaeth â chynlluniau arbed costau eraill; - unrhyw ddibyniaeth ar ffrydiau a strategaethau gwaith sefydliadol eraill; - cerrig milltir cyflawni allweddol; a - pha uwch swyddog sy'n gyfrifol ac yn atebol am gyflawni. • Mae gan y sefydliad drefniadau effeithiol ar waith ar gyfer rheoli cynlluniau arbed costau trawsbynciol. • Mae gan y sefydliad drefniadau priodol ar waith i gyfleu ei gynlluniau arbed costau i staff, defnyddwyr gwasanaeth, a rhanddeiliaid eraill.
Sgiliau a gallu i ddarparu cyfleoedd cynilo	<ul style="list-style-type: none"> • Mae rolau a chyfrifoldebau mewn perthynas â chyflwyno cynlluniau arbed costau ar bob lefel o'r sefydliad wedi'u dogfennu a'u deall yn glir. • Mae'r sefydliad wedi asesu'r sgiliau/gallu a'r capasiti sydd eu hangen i gyflawni ei gynlluniau arbed costau ar lefel gorfforaethol a gweithredol ac mae wedi rhoi trefniadau

Ardal	Meini Prawf Archwilio
	<p>priodol ar waith i fynd i'r afael ag unrhyw ddiffygion a bylchau (gan gynnwys y defnydd priodol o gapasiti/arbenigedd allanol).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae gan y sefydliad strwythurau corfforaethol ac adnoddau priodol ar waith (megis Swyddfa Rheoli Rhaglenni) er mwyni: <ul style="list-style-type: none"> - cadw gyflenwi ar y trywydd iawn; - darparu her pan fo angen; - cefnogi staff corfforaethol a gweithredol i reoli risgiau cyflawni; a - darparu ymateb ystyryth ac amserol i danberfformio / tangyflawni.
<p>Olrhain y cynlluniau arbedion cyflenwi a gwelliannau i gostau</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cyflawnwyd cynlluniau arbedion costau yn ystod y blynyddoedd diwethaf i raddau helaeth. • Mae tystiolaeth o ddysgu yn cael ei ddefnyddio lle nad yw cynlluniau arbed costau wedi'u cyflawni o'r blaen.

Monitro a goruchwylio darparu arbedion costau

Ardal	Meini Prawf Archwilio
<p>Monitro'r gwaith o gyflawni cynlluniau arbedion</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan y sefydliad drefniadau clir ar waith ar gyfer monitro darpariaeth sy'n adlewyrchu'r amserlenni a'r risgiau sy'n gysylltiedig â chyflawni cynlluniau unigol a'r targed arbedion cost cyffredinol. • Mae'r sefydliad wedi dewis DPA allweddol priodol ac wedi rhoi rheolaethau effeithiol ar waith i sicrhau bod ansawdd y data sylfaenol yn ddibynadwy ar gyfer monitro ac adrodd effeithiol.

Ardal	Meini Prawf Archwilio
	<ul style="list-style-type: none"> • Mae dull y sefydliad o fonitro ac olrhain ei gynllun arbed costau yn cyd-fynd yn briodol â'i drefniadau rheoli ariannol ehangach (e.e., Cyfarwyddiadau Ariannol Sefydlog, Cynlluniau Archebu a Dirprwyo, dyraniadau cyllidebol.) • Mae'r sefydliad yn cynhyrchu adroddiadau wedi'u teilwra sy'n diwallu anghenion gwahanol defnyddwyr yn y gadwyn lywodraethu. • Mae'r sefydliad yn sicrhau bod darparu arbedion cost yn cael ei adlewyrchu'n gywir mewn adroddiadau cyllid a gyflwynir i'r Bwrdd a/neu ei bwyllgorau (au) perthnasol.
Adnabod risgiau i gyflawni cynlluniau arbedion	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r sefydliad wedi nodi a dogfennu'r risgiau allweddol i gyflawni yn y cofrestrau risg priodol (Fframwaith Sicrwydd Gweithredol, Corfforaethol, a Bwrdd). • Mae'r sefydliad wrthi'n rheoli / lliniaru risgiau ar y lefel briodol. • Mae gan y sefydliad drefniadau priodol ar waith i nodi a chynyddu cynlluniau arbed costau sydd oddi ar y trywydd iawn a/neu'n cael effaith andwyol / annisgwyl ar strategaeth, ansawdd a / neu berfformiad. • Mae'r sefydliad yn cymryd camau priodol mewn modd amserol lle mae cynlluniau arbed costau oddi ar y trywydd iawn a/neu'n cael effaith andwyol / annisgwyl ar strategaeth, ansawdd a / neu berfformiad.
Cymhwyso dysgu	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r sefydliad yn ceisio sicrwydd ar ei drefniadau drwy ddefnyddio archwiliad mewnol, neu adolygydd annibynnol a gwrthrychol tebyg. • Mae'r sefydliad yn gwerthuso'n briodol ei ddull o gyflawni arbedion cost. • Mae'r sefydliad yn defnyddio ei werthusiad(au) a'i sicrwydd ei hun a ddarperir gan archwiliad mewnol i nodi gwersi a ddysgwyd ac i newid / gwella ei drefniadau.

Ardal**Meini Prawf Archwilio**

- Caiff gwersi a ddysgwyd a newidiadau / gwelliannau eu hadrodd i'r Bwrdd a/neu ei bwyllgorau/pwyllgorau perthnasol er mwyn galluogi ymateb ystwyth yn ystod y flwyddyn.
- Mae gan y sefydliad drefniadau priodol ar waith i drosglwyddo'n llawn a/neu integreiddio newidiadau sy'n deillio o'i gynlluniau arbed costau i'w weithrediadau a'i weithgareddau busnes fel arfer.

Atodiad 2

Dulliau archwilio

Mae **Arddangosyn 4** isod yn nodi'r dulliau a ddefnyddiwyd gennym i gyflawni'r gwaith hwn. Mae ein tystiolaeth wedi'i chyfyngu i'r wybodaeth a dynnwyd o'r dulliau isod

Elfen o ddull archwilio	Disgrifiad
Hunanasesiad	Cwblhaodd y Bwrdd Iechyd hunanasesiad wedi'i strwythuro o amgylch y meini prawf archwilio.
Dogfennau	Gwnaethom adolygu ystod o ddogfennau, a darparwyd llawer ohonynt i gefnogi'r hunanasesiad, gan gynnwys: <ul style="list-style-type: none"> • Agenda'r Bwrdd a'r Pwyllgorau, papurau a chofnodion • Strategaethau a chynlluniau sefydliadol allweddol • Data meincnodi arbedion • Dogfennau rheoli risg allweddol, gan gynnwys Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd a'r Gofrestr Risg Gorfforaethol • Adroddiadau a chynlluniau allweddol sy'n ymwneud â chyllid sefydliadol ac arbedion • Adroddiadau a baratowyd gan y Gwasanaeth Archwilio Mewnol.

Elfen o ddull archwilio	Disgrifiad
Cyfweliadau	<p>Fe wnaethom gyfwrdd â'r uwch swyddogion canlynol ac Aelodau Annibynnol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prif Swyddog Gweithredol Dros Dro • Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid a Pherfformiad • Cadeirydd y Pwyllgor Perfformiad a Chyllid • Partner Busnes Cyllid • Cyfarwyddwr Gweithredol - Prif Swyddog Gweithredu • Swyddog Arweiniol PMO Cynilion • Dirprwy Gyfarwyddwr Cyllid • Cyfarwyddwr Grŵp Gwasanaeth - Treforys • Cyfarwyddwr Grŵp Gwasanaeth - Singleton a CNPT
Arsylwadau	<p>Gwnaethom arsylwi cyfarfodydd y Bwrdd yn ogystal â chyfarfodydd y pwyllgorau canlynol.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bwrdd Cyhoeddus • Pwyllgor Perfformiad a Chyllid

Atodiad 3

Ymateb rheoli i argymhellion archwilio

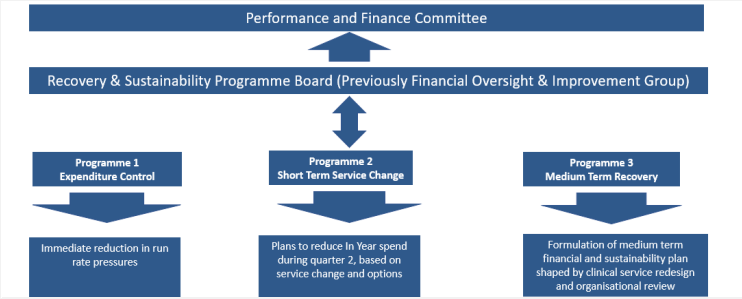
Arddangosyn 5: ymateb y rheolwyr y Bwrdd Iechyd i'n hargymhellion archwilio

Cyf	Argymhelliad	Ymateb y rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol (teitl)
A1	Dylai'r Bwrdd Iechyd barhau i weithio gyda'i Gyfarwyddiaethau Corfforaethol a Grwpiau Gwasanaeth i sicrhau bod eu cyllidebau sylfaenol yn gywir. Bydd hyn yn sicrhau bod dealltwriaeth gytûn o'r sefyllfa ariannol ac yn darparu llinell sylfaen gliriach i gyflawni unrhyw arbedion ariannol. (Paragraff 12)	<p>Dyrennir yr holl gyllidebau i Grwpiau Gwasanaeth ar ddechrau'r flwyddyn ariannol, yn unol â'r Llythyr Atebolrwydd. Dechreuodd y dull hwn yn 2023/24 ac mae'n sicrhau, ac eithrio nifer o feysydd penodol, fel y nodwyd yn y Fframwaith Rheoli Cyllidebol a gymeradwywyd gan y Bwrdd, bod yr holl gyllidebau yn cael eu cyhoeddi ar ddechrau'r Flwyddyn Ariannol i Grwpiau Gwasanaeth ddirprwyo ymhellach yn eu hardal.</p> <p>Mae'r FBPs wedi dechrau rhaglen dreigl o ailalinio cyllidebau presennol. Y maes ffocws cyntaf oedd Pay. Gyda chyllidebau cyflog yn parhau i gael eu diweddarw wrth i feysydd gwasanaeth addasu a newid eu cyflenwad staffio. Mae angen i'r maes nesaf</p>	Chwefror 2025	DDOF

Cyf	Argymhelliad	Ymateb y rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol (teitl)
		<p>adolygu cyllidebau nad ydynt yn talu (ac eithrio Presgripsiynu, CHC. Contractau PC sydd naill ai'n cael eu gosod yn fanwl fel rhan o'r IMTP neu sy'n gysylltiedig â dyraniadau uniongyrchol WG). Fodd bynnag, byddai angen gwneud hyn yn unol â chynllun Galw a Chapasiti clir ar gyfer ardaloedd Gofal Cynlluniedig. Ar ôl sefydlu hyn, gellid adolygu'r cyllidebau wedyn.</p> <p>Ar gyfer 2025/26 cyflwynwyd egwyddorion y dull gweithredu a'u derbyn gan y Pwyllgor Perfformiad a Chyllid ar 27 Awst. Bydd hyn yn sail i ddyraniadau cyllidebau ar gyfer 2025/26 – 2027/28 ac yn sicrhau mai dim ond hyd at lefelau cyllid a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru y gall y Bwrdd lechyd ddyrannu.</p> <p>Bydd Gweithredu: egwyddorion 2025/26 yn cael eu hasesu fel rhan o'r dull Cynllunio Ariannol ehangach ar gyfer 2025/26-2027/28 yn ystod Ch4 2024/25.</p>		
A2	A2 Mae angen i'r Bwrdd lechyd sicrhau bod ei gynlluniau cynilo ar gyfer 2024-25 a thu hwnt yn seiliedig ar ddadansoddiad ehangach a mwy systematig o'r cyfleoedd sy'n bodoli,	<p>1. <u>Cadwra Cyfleoedd Bae Abertawe</u></p> <p>Ar 29 Gorffennaf, ail-lansiodd y Bwrdd lechyd ei Ystorfa Cyfleoedd Bae Abertawe. Dan arweiniad y Prif Swyddog Cyllid mae gwaith wedi bod yn ymwneud â chanoli dadansoddiad ehangach a mwy systematig a gweithredu'r cyfleoedd a'r data</p>		

Cyf	Argymhelliad	Ymateb y rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol (teitl)
	<p>sy'n cynnwys tynnu ar ddata a deallusrwydd o ffrydiau gwaith VAULT, Gwerth a Chynaliadwyedd y Bwrdd Cynaliadwyedd, adolygiadau GIRFT, a gwaith Grant Thornton ar yr ASMR. Fel rhan o'r gwaith hwn, mae angen i'r Bwrdd lechyd sicrhau bod ganddo ddigon o gapasiti a gallu (yn gorfforaethol ac o fewn Cyfarwyddiaethau Corfforaethol a Grwpiau Gwasanaeth) i ddadansoddi a defnyddio'r data a'r wybodaeth yn effeithiol i nodi, datblygu a darparu cyfleoedd arbedion hyfyw ar gyfer 2024-25 a thu hwnt. (Paragraff 14)</p>	<p>yn un ddogfen graidd, y cyfeirir ati fel 'Cadwrfa Cyfleoedd Bae Abertawe'. Mae'r ystorfa hon yn ffynhonnell ddata fyw a fydd yn cael ei mireinio, diweddarau a'i gwella'n barhaus. Gellir cyrchu Cam 1 yr ystorfa trwy ddolen i wefan SharePoint. Yn gryno ac fel y nodir yn y tab 'Prif Dudalen' rhennir yr ystorfa yn 3 adran:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Adroddiadau Effeithlonrwydd Cenedlaethol - bydd hyn yn cynnwys manylion y GIG FP+D Vault, Diweddariadau Bwrdd Gwerth a Chynaliadwyedd y GIG gan gynnwys Meddyginiaethau, ac Adroddiad Carter 2. Meincnodi Cenedlaethol – bydd hyn yn cynnwys Meincnodau diweddaraf CHKS, adroddiadau a dadansoddiad NHSBN, a chrynodeb o gynlluniau Cynilo Gyfan y GIG ar gyfer cymariaethau. 3. Adroddiadau Lleol a Meincnodi i gynnwys dangosfwrdd SBUHB Caffael, Staffio Meddygol, a rhai cyfleoedd posib Talu a Heb Gyflogau. <p>Yna mae'r tab 'Cynnwys' yn rhoi crynodeb o'r hyn sydd i'w gael ym mhob un o'r adrannau a dolen i fynd â'r darlennydd yn uniongyrchol i'r dudalen berthnasol.</p>	<p>Gorffennaf 24 Cyflawn</p>	<p>Pennaeth PMO</p>

Cyf	Argymhelliad	Ymateb y rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol (teitl)
		<p>2. <u>Dull Diwygiedig 2024/25</u></p> <p>Ar gyfer 2024/25 adolygodd y Bwrdd Iechyd y dull ar gyfer gosod y Targed Cynilo gan ganolbwyntio ar Leihau Cyfraddau Rhedeg nag Arbedion ffurfiol. Mae'r newid hwn yn adlewyrchu'r hyn a ddysgwyd o'r blynyddoedd ariannol blaenorol ac adborth gan Ddeiliaid y Gyllideb.</p> <p>Manylwyd ar y dull newydd hwn yn adran Dogfen Fframwaith Cyllidebol 8b, a gyhoeddwyd fel rhan o'r Llythyr Atebolwydd ym mis Ebrill 2024 (ac a gymeradwywyd bob blwyddyn gan y Bwrdd).</p> <p>Copi o'r ddogfen hon ym mis Ebrill 2024 sydd wedi'i hymgorffori isod.</p> <div data-bbox="936 900 999 963" data-label="Image"> </div> <p>Budget Management Paper</p>	Ebrill 2024 Cyflawn	DDOF

Cyf	Argymhelliad	Ymateb y rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol (teitl)
		<p>3. <u>Tîm Adfer a Chynaliadwyedd</u></p> <p>Yn ystod 2024/25 ac mewn ymateb i'r sefyllfa ariannol heriol mae'r Bwrdd Iechyd wedi sefydlu Tîm Adfer a Chynaliadwyedd drwy ddod ag adnoddau presennol ynghyd o dan ddull llywodraethu trosfwaol newydd. Bydd y Tîm yn canolbwyntio ar 3 maes rhaglen fel y crynhowyd yn y diagram isod:</p> <pre> graph TD PFC[Performance and Finance Committee] <--> RSPB[Recovery & Sustainability Programme Board (Previously Financial Oversight & Improvement Group)] RSPB --> P1[Programme 1 Expenditure Control] RSPB --> P2[Programme 2 Short Term Service Change] RSPB --> P3[Programme 3 Medium Term Recovery] P1 --> IRRP[Immediate reduction in run rate pressures] P2 --> P2D[Plans to reduce In Year spend during quarter 2, based on service change and options] P3 --> P3D[Formulation of medium term financial and sustainability plan shaped by clinical service redesign and organisational review] </pre> <p>4. <u>Opsiynau i gefnogi cyfraddau rhedeg</u></p> <p>Mae sefyllfa ariannol heriol 2024/25 wedi arwain at y sefydliad yn chwilio am raglenni Lleihau Cyfraddau Rhedeg ychwanegol uwchlaw'r £26.1m sydd ei angen fel rhan o'r Cynllun Ariannol.</p>	Gorffennaf 2024 Cyflawn	DOF

Cyf	Argymhelliad	Ymateb y rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol (teitl)
		<p>Bydd rhan o'r gwaith hwn wedi cynnwys Ardaloedd Gwasanaeth, gyda chefnogaeth y Tîm Adfer a Chynaliadwyedd, PMO Cyllid a Phartneriaid Busnes Cyllid yn edrych ar y data sydd ar gael (a fydd yn cynnwys ystorfa Cyfleoedd) i nodi'r lefel bellach o ostyngiadau cyfraddau rhedeg sy'n ofynnol dros y targed o £26.1m a osodwyd.</p> <p>Cafodd y cynigion hyn a gyflwynwyd ddiwedd mis Mehefin eu rhoi trwy 2 rownd o graffu, gan y Tîm Gweithredol dan arweiniad y Prif Swyddog Gweithredol. Gyda'r cynnyrch terfynol i fod i gael ei gyflwyno i'r Bwrdd yn ei gyfarfod ar 25 Medi 2024. Bydd y gwaith a wnaed a'r broses uwch a fabwysiadwyd yn ystod Ch1/C2 2024/25 yn cael eu hasesu fel rhan o'r Fframwaith Rheoli Cyllidebol ar gyfer 2025/26.</p>	Medi 2024 Cystadlu	DOF
A3	Mae angen i'r Bwrdd lechyd weithio'n gyflym ac ar draws ei Grwpiau Gwasanaeth a'i Gyfarwyddiaethau Corfforaethol i ddatblygu a gweithredu dull mwy strwythuredig o ddatblygu arbedion trawsnewidiol, traws-wasanaeth i sicrhau bod ei arbedion yn cael eu rhoi ar sail fwy cynaliadwy. (Paragraff 15)	<p>Fel y nodwyd o dan A2 sefydlodd y Bwrdd lechyd Fwrdd Adfer a Chynaliadwyedd ym mis Gorffennaf 2024.</p> <p>Fel rhan o'r llywodraethu sy'n sail i'r tîm hwn, gyda chefnogaeth ystorfa Cyfleoedd a data Bae Abertawe, bydd hyn yn darparu dull strwythuredig o ddatblygu arbedion trawsnewidiol, traws-wasanaeth i gefnogi dyhead y Bwrdd lechyd i ddychwelyd i gydbwysedd ariannol a pharhau i fod yn gynaliadwy am y 3</p>	Gorffennaf 2024 Cyflawn Gorffennaf 2024 Cyflawn	DOF Pennaeth PMO

Cyf	Argymhelliad	Ymateb y rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol (teitl)
		blynedd nesaf IMTP, y disgwylir iddo gael ei gwblhau yn Ch4 2024/25.		
A4	Dylai'r Bwrdd Iechyd roi trefniadau priodol ar waith i sicrhau ei hun bod yr holl staff perthnasol yn cymhwyso ei broses porth CIP mewn modd cyson, yn enwedig mewn perthynas â (a) y ffordd y ceisir barn defnyddwyr gwasanaethau a rhanddeiliaid i greu syniadau cynilo, a (b) y broses ar gyfer nodi ac asesu effeithiau posibl cynlluniau arbedion ar ansawdd a diogelwch cleifion. (Paragraff 16)	Ers 2023/24 mae'r Bwrdd Iechyd wedi mabwysiadu newid mewn dull gweithredu lle mae'n edrych ar 'Ostyngiadau Cyfraddau Rhedeg' ac yn gofyn i Ddeiliaid y Gyllideb aros o fewn eu hamlen ariannu yn hytrach na darparu cynlluniau cynilo ffurfiol. Yn ystod mis Gorffennaf-Awst 2024 mae'r Bwrdd Iechyd wedi bod yn chwilio am opsiynau lleihau cyfraddau rhedeg pellach i liniaru'r pwysau presennol yn y flwyddyn, sy'n tynnu'r Bwrdd oddi wrth y cynllun diffyg a gyflwynwyd ym mis Mawrth 2024, ochr yn ochr â'r ffaith nad yw LIC yn cefnogi'r cynllun diffyg a gyflwynwyd. Mae'r gwaith hwn wedi arwain at adnabod 319 o gynlluniau. O ystyried maint y cynlluniau, mae angen cyflwyno symleiddio ar gyfer Ardaloedd Gwasanaeth sy'n codi materion allweddol yn ymwneud ag effaith/ansawdd/diogelwch (1). Meintioli effaith ar ddarparu gweithgarwch; (2) Beth yw'r effaith debygol o ansawdd a diogelwch (3) A oes risg o niwed i enw da i'r Bwrdd Iechyd? Os felly, beth? Mae'r dull symlach hwn ar gyfer 2024/25 wedi galluogi Gwasanaethau i fodloni disgwyliadau'r Bwrdd, gan sicrhau bod ansawdd a diogelwch yn hyfyw.	Ionawr 2025	Pennaeth PMO

Cyf	Argymhelliad	Ymateb y rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol (teitl)
		<p>Gan ddysgu o ddull 2024/25 a'r argymhellion o adolygiad AW 2023/24, bydd hyn yn cael ei gyfuno i'r dull Fframwaith Cyllidebol ar gyfer 2025/26.</p> <p><i>Gweithredu: Bydd dysgu fel y nodir uchod yn rhan o'r asesiad ehangach o Fframwaith Cyllidebol 2025/26. C4 2024/25</i></p>		
A5.1	<p>Dylai'r Bwrdd Iechyd wneud gwelliannau i'r modd y mae'n adrodd ar arbedion costau drwy sicrhau bod adroddiadau arbedion i'r Bwrdd a'r pwyllgorau yn y dyfodol yn mynegi'r holl arbedion y mae angen i'r sefydliad eu cyflawni bob blwyddyn i fodloni cyfanswm y diffyg sydd gan Lywodraeth Cymru. (Paragraff 21)</p>	<p>Er bod disgwyl i'r Bwrdd Iechyd sicrhau gostyngiad pellach o 10% neu £8.7m fel rhan o gyfanswm rheoli 2023/24, nid oedd hyn yn newid ffurfiol i gynllun y Bwrdd Iechyd. Mae'r Cynllun Ariannol yn cael ei adrodd drwy set WG Ffurflenni Monitro Misol sy'n cael ei reoli'n llym. Mae'r Cynllun Ariannol a'r cynilion cysylltiedig a osodwyd fel rhan o'r cynllun wedi'u cynnwys yn Nhabl A ar ddechrau'r flwyddyn ariannol ac unwaith y bydd wedi'i nodi, ni ellir eu newid y tu hwnt i Fis 3. Felly, ni newidiwyd y targed arbedion ffurfiol a osodwyd o £22.1m, gan sicrhau'r cynllun, roedd yr adrodd i Lywodraeth Cymru a phapurau'r Bwrdd/PFC yn parhau i fod yn cyd-fynd.</p> <p>Felly, o fis Tachwedd (Mth 8), pan oedd angen y 10% ychwanegol ochr yn ochr â'r angen i daro'r cyfanswm rheoli o £17m, adroddwyd hyn i'r Pwyllgor Perfformiad a Chyllid drwy'r 'Cynllun Glanio'. Adroddwyd yn fanwl am y Cynllun Glanio yn</p>	DDOF	N/A fel nad yw'n ofynnol ar hyn o bryd

Cyf	Argymhelliad	Ymateb y rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol (teitl)
		<p>Atodiad 4 o'r papur Perfformiad Ariannol Misol o Mth 8 ymlaen a gellir ei gyrchu trwy Bapurau'r Pwyllgor Perfformiad a Chyllid - Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe (gig.cymru) [Ar gael yn Saesneg yn unig ar-lein]</p> <p>Pe bai'r sefyllfa hon yn codi yn y blynyddoedd ariannol yn y dyfodol, bydd nodyn yn cael ei gynnwys yn y Papur Perfformiad a Chyllid yn amlinellu'r gofyniad am 10% ychwanegol, gan egluro pam mae'r targed yn sefydlog os yw'r addasiad ar ôl Mis 3 a sut y byddai'r 10% ychwanegol yn cael ei adrodd drwy'r mecanwaith adrodd i sicrhau tryloywder.</p> <p><i>Gweithredu: Dim camau pellach a gynigir ar hyn o bryd ac mae'r eitem yn cael ei chynnig fel CLOSED, ond nodwyd camau gweithredu pe bai sefyllfa'n codi yn y dyfodol</i></p>		
A5.2	Dylai'r Bwrdd Iechyd barhau i weithio gyda Grwpiau Gwasanaeth a Chyfarwyddiaethau Corfforaethol i sicrhau bod unrhyw fersiwn o'r traciwr a'r adroddiad cynilo yn diwallu eu hanghenion yn y dyfodol ac yn	Mae'r tracwyr cynilo, y fformat a'r colofnau yn seiliedig ar yr adroddiadau sy'n ofynnol gan Lywodraeth Cymru drwy'r Ffurflenni Monitro Misol. Felly, ni ellir newid fformat craidd y tracwyr ond pe bai ardaloedd gwasanaeth yn gofyn am golofnau ychwanegol, a fyddai'n golygu eu bod yn gyson ar draws yr holl		

Cyf	Argymhelliad	Ymateb y rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol (teitl)
	darparu 'un ffynhonnell o'r gwirionedd' ar gyfer arbedion ac arbedion ariannol a ddefnyddir yn gyson ar draws y sefydliad. (Paragraff 32)	<p>olrheinwyr i ganiatáu ar gyfer cydgrynhoi yna gellir eu hychwanegu.</p> <p>Cytunwyd ar ddechrau 2024/25 bod y tracwyr wedi'u rhewi bob mis ar y pedwerydd diwrnod gwaith o'r mis. Mae hyn yn caniatáu i bob adroddiad drwy'r Tîm Cyllid Canolog i Lywodraeth Cymru / PFC / Bwrdd a rhai'r tîm PMO Cyllid ddefnyddio un ffynhonnell ddata.</p> <p><i>Gweithredu: Dull gweithredu newydd sydd eisoes ar waith ar gyfer 2024/25 a fydd yn cael ei fireinio os bydd angen hynny tan 2025/26. CAEEDIG</i></p>	Ebrill 2024 Cyflawn	Pennaeth PMO / ADOF R&I
A6	Dylai'r Bwrdd Iechyd fonitro effeithiolrwydd ei ddull newydd o ddyrannu arbedion fel mater o drefn i sicrhau bod Grwpiau Gwasanaeth a Chyfarwyddiaethau Corfforaethol yn ei weithredu fel y cynlluniwyd. (Paragraff 22)	<i>Gweithredu: Bydd adolygiad o'r dull a fabwysiadwyd yn 2024/25 yn cael ei ystyried fel rhan o'r gwaith o lywodraethu a datblygu dulliau gweithredu fel rhan o gynllun 2025/26. Ch4 2024/25.</i>	Chwefror 2025	DDOF

Cyf	Argymhelliad	Ymateb y rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol (teitl)
A7	<p>Dylai'r Bwrdd Iechyd nodi a llenwi unrhyw fylchau gallu ariannol neu gapasiti sy'n bodoli ar draws y sefydliad yn gyflym er mwyn sicrhau bod staff perthnasol, fel deiliaid cyllideb, yn meddu ar y wybodaeth a'r sgiliau angenrheidiol i nodi a darparu cyfleoedd cynilo hyfyw. (Paragraff 27)</p>	<p>Ar gyfer 2024/25 cafodd dull newydd ei fabwysiadu gan y Bwrdd i gefnogi Deiliaid y Gyllideb i reoli eu cyllidebau'n effeithiol. Yn gysylltiedig ag Argymhelliad 4 bydd y Bwrdd Iechyd yn edrych ar lwyddiant y dull hwn wrth iddo gwblhau ei ddull gweithredu ar gyfer 2025/26.</p> <p><i>Gweithredu: gwelliannau a nodwyd wedi'u cynnwys yn Fframwaith Cyllidebol 2025/26 Q4 2024/25</i></p> <p>Mae gan y Brifwyl Tîm, sy'n cael ei rhaedru ar draws y sefydliad adran benodol ar Gyllid a fydd yn sicrhau bod y negeseuon allweddol i gefnogi dealltwriaeth o sefyllfa ac arbedion cyllid yn cael eu cyfathrebu. Mae'r Prif Swyddog Gweithredol hefyd yn cynnwys diweddariadau penodol ar y sefyllfa ariannol fel rhan o neges yr Wythnos Ganol, sy'n cael ei darllen fel mater o drefn gan dros 4.000 o staff. Mae sleidiau Briff Tîm a negeseuon Canol Wythnos ar gael i'r holl staff drwy safle Mewnrwyd Bae Abertawe.</p> <p>Er mwyn cefnogi Deiliaid y Gyllideb a'r staff ehangach mewn Ardaloedd Gwasanaeth, mae'r Timau Cyllid wedi'u cydleoli allan o safleoedd yr ysbyty i sicrhau eu bod yn gallu darparu ymateb cyflym wyneb yn wyneb. Yn ystod y 12-18 mis diwethaf, mae'r Swyddogaeth Gyllid hefyd wedi cryfhau'r gefnogaeth a</p>	<p>Chwefror 2025</p> <p>Ebrill 2024 Cyflawn</p>	<p>DDOF</p> <p>DDOF</p>

Cyf	Argymhelliad	Ymateb y rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol (teitl)
		<p>ddarparwyd drwy symud staff allan i'r timau hyn i wella hygyrchedd a chymorth i Ddeiliaid y Gyllideb.</p> <p>Er mwyn cefnogi'r holl Staff, ar y sail bod pawb yn gallu dylanwadu ar y sefyllfa ariannol, mae'r HB wedi datblygu'r cyntaf o nifer o fideo yn gallu 'Beth Sy'n .....'. Mae'r cyntaf o'r rhain, a fydd yn cael ei adrodd gan y DOF, yn rhoi trosolwg cynhwysfawr o Gyllid, a fydd yn hygyrch i bawb yn y Bwrdd Iechyd.</p> <p><i>Gweithredu: Y fideo cyntaf i'w ryddhau erbyn diwedd mis Hydref 2024.</i></p>	Hydref 2024	DOF & DDOF
A8	Dylai'r Bwrdd Iechyd barhau i asesu a gwella i ba raddau y mae clinigwyr yn ymgysylltu'n ddigonol ac yn gefnogol i gynlluniau effeithlonrwydd ac arbedion. (Paragraff 28)	<p>Cyfeiriwch hefyd at sylwadau yn Argymhelliad 7.</p> <p>Yn ogystal, mae gan y Tîm Adfer a Chynaliadwyedd hefyd 2 sesiwn benodol o Uwch Ymgynghorydd, a ddechreuodd ym mis Gorffennaf 2024. Bydd hyn yn cefnogi ymgysylltiad clinigwyr o fewn y cynllun gwaith effeithlonrwydd ac arbedion ehangach.</p>	Gorffennaf 2024 Gorffen	Cyfarwyddwr R&S
A9	Dylai'r Bwrdd Iechyd sicrhau bod ei adolygiad o'r broses uwchgyfeirio	Manylwyd ar y dull ar gyfer 2024/25 yn y Fframwaith Rheoli Cyllideb a gyhoeddwyd fel rhan o'r Llythyrau Atebolrwydd ym	Chwefror 2025	DDOF

Cyf	Argymhelliad	Ymateb y rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol (teitl)
	<p>fewnol yn nodi diffygion yn y broses bresennol ac yn arwain at broses sy'n canolbwyntio mwy ar weithredu sy'n nodi'n glir y camau sydd eu hangen i fynd i'r afael ag unrhyw danberfformio cynilion. (Paragraff 34)</p>	<p>mis Ebrill 2024. Mae'r dirywiad yn y Sefyllfa Ariannol yn ystod Ch1 wedi arwain at newid yn y dull a fabwysiadwyd ac mae llawer o'r camau a gymerwyd yn cael eu nodi yn Argymhelliad 2 (pwynt 3 a 4).</p> <p>Yna bydd angen i'r dysgu o'r ymyrraeth ychwanegol hon fod yn rhan o'r Fframwaith Rheoli Cyllidebol ar gyfer 2025/26, yn enwedig y Tîm Adfer a Chynaliadwyedd.</p> <p><i>Gweithredu: Bydd angen asesu a gwreiddio dysgu o'r ymyrraeth uwch yn 2024/25 yn nogfen Fframwaith Cyllidebol 2025/26. C4 2024/25</i></p>		
R10	<p>Dylai'r Bwrdd Iechyd sicrhau bod ei gynllunio arbedion ar gyfer 2025-26 yn dechrau'n gynharach a mwy o bwyslais ar reoli'r risg gynhenid o fewn ei arbedion a nodwyd drwy ganolbwyntio ar symud ei gynlluniau coch ac ambr i gynlluniau gwyrdd a nodi lefel uwch o gyfleoedd arbed rheolaidd. (Paragraff 36)</p>	<p>Mae hyn yn cyd-fynd â'r dyhead ehangach ar gyfer Cynllun 2025/26 o gyflwyno cynllun terfynol i'r Bwrdd er mwyn caniatáu i'r llythyrau Atebolrwydd ffurfiol, dyraniad cyllidebau a'r ymatebion ffurfiol o Gyllideb Ddirprwyedig fod ar waith yn ystod mis Chwefror a Mawrth 2025, er mwyn caniatáu canolbwyntio ar ddarparu ar unwaith o 1 Ebrill 2025.</p> <p>Cynigiwyd a derbyniwyd hyn gan y PFC o dan eitem 3.2 ar y cyfarfod a gynhaliwyd 28/08/24 (cyfeiriwch at y papurau sydd ar</p>	Mawrth 2025	DDOF

Cyf	Argymhelliad	Ymateb y rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol (teitl)
		<p>gael ar wefan SB Papurau'r Pwyllgor Perfformiad a Chyllid - Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe (gig.cymru).</p> <p><i>Gweithredu: Rhan o Broses Cynllunio / IMTP 2025/26 a bydd yn cael ei deddfu dros y 6 mis nesaf yn unol â'r amserlenni a nodir yn y ddogfen y cyfeirir ati uchod.</i></p>		
R11	<p>Dylai'r Bwrdd Iechyd gryfhau ei drefniadau ar gyfer rhannu arfer gorau a dysgu ar gynlluniau arbedion gyda Grwpiau Gwasanaeth a Chyfarwyddiaethau Corfforaethol. (Paragraff 38)</p>	<p>Cadwrfa Cyfleoedd un stop o wybodaeth am gyfleoedd cynilo a rhannu arfer gorau.</p> <p>Mae rhagor o wybodaeth am hyn yn cael ei gynnwys o dan Argymhelliad 2 Eitem 1.</p> <p><i>Gweithredu: Cadwrfa ar waith o fis Gorffennaf 2024.</i></p>	<p>Gorffennaf 2024 Gorffen</p>	<p>Pennaeth PMO</p>

Archwilio Cymru
1 Cwr y Ddinas
Caerdydd CF10 4BZ

Ffôn: 029 2032 0500
Ffacs: 029 2032 0600
Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan www.archwilio.cymru

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.
Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.